

BENEDEK SZABOLCS

Haza

Két nap nagyon kevés. Alig elegendő valamire. Sőt – gondolt bele Sárosdi –, igazából nem is két napról van szó, hanem másfélről. Ha pedig belekalkuláljuk az oda- és a visszautat is (márpedig bele kell kalkulálni), akkor szigorúan az órák számát tekintve egy nap az egész. Huszonegy óra. Ennyi idő alatt kell úgymond búcsút venni a várostól. Persze, az életben valójában kevesebb a tényleges végső búcsú, mint az, amit esetleg nem kevés pátosszal annak tartunk. Ennek ellenére valami vitathatatlanul és visszavonhatatlanul lezárulni látszik: Sárosdi, a prózaíró, nem fog többet hétvégekre a szülővárosába utazni. Nem lesz miért. Odaruccanásokról, kisebb városlátogatásról lehet szó, hiszen a távolság alig több, mint száz kilométer. Ám jól tudjuk, hogy az ilyesmi már egészen másról szól.

Hosszasan mérlegelte, kivel találkozhatna, végül három nevet választott ki. Három arcot a múltból. Mindhárman a városhoz kötődtek, és mindhárman ha más-más okokból is, de fontosak voltak neki. Egy férfi és két nő. Az interneten találta meg az elérhetőségüket. Nagyon ügyelt arra, hogy ne egyforma sablonlevelet írjon nekik. Hanem valami személyeset. Mégis, mindhárom elküldött e-mail végül ugyanúgy, ugyanabban a tónusban szólt: „Szia! Két hét múlva, hétvégén hazautazom. Ebben a formában utoljára, ugyanis mostantól fogva nem lesz olyan ok, ami miatt odalátogatnék. Nem jönnek velem se a feleségem, se a gyerekek. Búcsút akarok venni a várostól. Találkozhatnánk. Ha ráérsz, és van kedved hozzá, írd meg, hogy hol és mikor.” Konkrét időpontokban egyelőre nem gondolkodott. Arra számított, hogy hamarosan megérkeznek a válaszok, és akkor majd eltervezi azt a két, vagyis másfél, vagy talán egy napot.

A válaszok azonban nehezen akartak megérkezni. Eltelt néhány nap. Majd egy hét. Már erősen közelgett az a bizonyos hétféle, és a két nő és egy férfi közül senki nem jelentkezett. Sárosdi, a prózaíró természetesen arra is gondolt, hogy esetleg nem kapták meg a leveleket – de mert hibaüzenet sem jött visszajelzés gyanánt, ezt a feltételezést hamar elvetette. Azon merengett, vajon nem kellene-e valamelyiküket fölhívni. Ki is kereste a számokat a telefonkönyvből. Nem volt nehéz. Az internet korában gyerekjáték az ilyesmi.

Aztán a férfi írt először. Távolságtartóan, szűkszavúan. Annyit, hogy sajnos ezen a hétvégén nem lesz a városban. De talán majd akad még alkalom, amikor a prózaíró megint arra jár, és akkor bepótolnak mindent. Rögtön utána megérkezett az egyik nő levele. Kicsit hosszabb és kicsit érzelmesebb volt a férfiénál – ám ugyanannyira elutasító. Állítása szerint egészen idáig úgy próbálta szervezni az életét, hogy azon a hétvégén föltétlen ráérjen néhány óra erejéig, hiszen tényleg, mennyi éve is már, hogy nem találkoztak? Persze, ha meglátja Sárosdi nevét valamelyik újságban, mindig átfutja a cikkét (így írta: cikk, és átfutja), valamint egyszer kivette az egyik könyvét a könyvtárból. Úgy rémlik, tetszett neki. Szóval – írta a nő –, tényleg nagyon szerette volna, amennyiben úgy alakul, ám sajnos nem. Képtelen volt akként alakítani sűrű elfoglaltságait, hogy legalább egy kevés időt tudjon szakítani a beszélgetésre. Nagyon sajnálja, hiszen milyen jó lett volna.

A harmadik személy (a második nő) egyáltalán nem válaszolt. Miután az egyik internetes kapcsolati oldalon megtalálta a telefonszámát, Sárosdi végső elhatározásként az utazás előtti este küldött neki egy SMS-t. Arra se érkezett reakció. Pedig Sárosdi akkor is várta, amikor másnap reggel elbúcsúzott a családjától, beült az autóba, és elindult a szülővárosa felé.

Mindjárt az indulást követően eszébe jutott, hogy az lett volna az igazi búcsúút, ha vonattal megy. Idejét se tudta, mikor ült utoljára vonaton. Leginkább pedig mikor utazott utoljára vonattal *haza* – furcsán zengett most a gondolatai között ez a szó. Éveken, sőt évtizedeken keresztül természetes volt, hogy a *haza* a szülővárost jelenti. Egyetemistaként is így gondolt rá: „Hamarosan itt a péntek, mehetek haza”. Szülei is ezt kérdezték, mielőtt visszautazott volna a fővárosba: „Pénteken jössz haza? Vagy már csütörtökön?” Sárosdi egyetemistaként mindig igyekezett úgy szervezni, hogy lehetőség szerint már csütörtökön. Ünnepek érezte, amikor kiment a pályaudvarra, megvette a jegyet, fölült a vonatra, majd a szerelvény elindult. Olyankor a főváros egyáltalán nem látszott idegennek. Szerette azt a húsz percet, amíg a vonat a pályaudvarról a főváros széléig ért. Az ablakhoz tapadt, nézte a házakat, az utcákat, a járműveket, és arra gondolt, hogy ez mind nagyon szép és érdekes és izgalmas dolog, de egyik se az övé. Most viszont – hazamegy.

Az autót kicsit másfelé vezet, mint a sínek, néha viszont egymás mellett futnak. Végül egy irányból érkeznek a városhoz. Föltűnt a víztorony, aminek láttán annak idején az ifjú Sárosdinak az addiginál is hevesebben kezdett dobogni a szíve. Ezúttal, az autóban nem dobogott hevesebben. A prózaíró azon bosszankodott, hogy alig ment száz kilométert, máris másik sávon jönnek be az autórádióban az ismert adók. Nem volt kedve keresgélgni, úgyhogy kikapcsolta a készüléket. Úgy hajtott be a városba, hogy nem is pillantott a víztoronyra.

A lakás üresen tátongott, de ez nem lepte meg, és csak kicsit volt fura. A bútorok nagy részét már elvitték, egy heverő és néhány szekrény maradt, edények, lábasok, éppen annyi, amennyi neki mostanra elég. A szüleinek nem ez volt a szülővárosa, most, hogy ősz fejjel elköltöznek innét, csupán a fizikai szálakat vágják el, az érzelmiket nem. Sárosdinál – legalábbis eleinte úgy gondolta – mindez pont fordítva történt. Másnap reggel azonban, amikor a tervezettnél jóval korábban beült az autóba, és elindult vissza a fővárosba, az jutott az eszébe, hogy hiába akarta elvágni az érzelmi szálakat, nem volt rá szükség. Az évek során maguktól vékonyodtak és szakadtak el.

„Végül is jó volt” – gondolta, miközben kifelé hajtott, hogy rátérjen a fővárosba vezető főútra. Nem volt katartikus, mert nem tudott az lenni. Semmi szükség nem volt katarziszra. Olyan volt, akár egy időutazás. Sárosdi egyetlen nap, huszonnégy óra erejéig tíz, vagy inkább tizenöt évvel fiatalabbnak érezte magát.

Először autóval ment be a belvárosba. Leparkolt egykori gimnáziuma mellé, azt tervezte, hogy sétál egy nagyot. Sétált – kicsit. Perceken belül megkerülte a főteret, elhaladt a jól ismert épületek előtt. Ugyanúgy néztek ki, mint eddig bármikor. Mint amikor gimnáziumba járt, vagy mint még régebben. A városka, ahol megállt az idő. Szombat délután volt, a főtér és a környező utcák majdhogynem néptelenek, a könyvtár, a múzeum, a művelődési ház zárva. Sárosdi kíváncsiságból lenyomta a gimnázium ajtajának kilincset: oda se lehetett bemenni, persze, ha nyitva is lett volna az ajtó, a portás nyilván nem engedné beljebb, hiszen mi okból is? Csak azért, mert húsz évvel azelőtt idejárt, és most látni akarja a folyosókat és a tantermeket, hátha megvannak még a régi illatok? Vagy egy firka a padon, ami az ő tollából származik? Van erre engedélye? Megbeszélte valakivel?

Sárosdi visszaült az autóba, kicsit furikázott még, elment a város másik szélére, a lakótelepig, ahol tízemeletes kockaházak sorakoznak egymás mellett, akár valami óriási mosóporos dobozok. Megnézte őket, de nem szállt ki. Visszagurult a szülei lakásához, ott hagyta az autót, és nekivágott gyalog.

„A kocsmázás volt a legjobb” – morfondírozott, miközben ráfordult a fővárosba vezető főútra. A srácot ugyancsak évek óta nem látta már. Persze, negyvenhez közeledvén, már ő se srác. Hogy barátok voltak-e? Talán. Igen, valószínűleg. Egy régi osztálytárs, még az általános iskolából, akivel egyetemista éveiben, meg kicsivel azután is, ha más társasága nem akadt, Sárosdi odahaza, szombat esténként sörözőkbe járt. Most ugyanúgy nézett ki, akár tíz vagy tizenöt évvel ezelőtt: farmer, bőrdzseki, mosolyra sose hajló száj, komor tekintet. S a sok panasz unalmas emberekről, unalmas munkahelyekről, csöndről, nihilről, léhaságról. A prózaíró ellenben élvezte a dolgot. Nekivágtak a városnak. Zsebre dugott kézzel, mint annak idején. Begyalogoltak a belvárosba, meglátogatták az ottani söröző-

ket. Kettő kivételével mind megvolt, és ugyanúgy néztek ki, akár azelőtt. Utána kijebb mentek, a srác lakása felé (ugyanott lakott, a szüleivel, egy nyolcemeletes kockaházban, az általános iskola mellett, még új volt az épület, amikor odaköltöztek), afféle kültelki kocsmákba, ahová már nem gimnazisták és hétvégén otthon tartózkodó egyetemisták járnak, hanem – gondolta az autóban Sárosdi, és ezen óhatatlanul nevetni kezdett – korukbéliék. Hivatalnokok, tisztviselők, munkásemberek, akik soha nem veszik le a kocsmában a kabátot, nehogy ellopják egymás zsebéből a pénztárcát és a kulcscsomót.

*...nem részese
itt
semminek...*

Tíz vagy tizenöt évvel ezelőtt azért járták be szombat esténként a várost, hogy megkeressék azt a helyet, ahol történik valami. Sose találták. Ezúttal se, de Sárosdi most nem is ezt kereste. Nem kerestett igazából semmit, annak viszont örült, hogy a régi érzések, fílingek, illatok és képek ha rövid időre is, de előjöttek megint. Az egyik régi törzshelyen például ugyanúgy ott ült egy másik hajdani ivócimbora, mint annak idején. A férfi néhány évvel idősebb volt Sárosdinál. A prózaíró jól emlékezett rá, tudta, hogy annak idején hozzá hasonló ambíciókat kergetett: írni akart, egyrészt verseket, másrészt meg egy olyan regényt, amelyben benne van minden, amit a világról el lehet mondani. Rögtön megismerték egymást. A férfi kurtán fölnevetett, megrázta Sárosdi kezét, és olyasmit motyogott, hogy olvasta a könyveit. Szóval, neki sikerült. Sárosdi igyekezett minél szerényebbnek mutatkozni – udvariasan mosolygott, és meghallgatta a férfinak az irodalomra, az írásra, meg úgy általában a jövőre vonatkozó tanácsait. Közben nem tudta eldönteni, hogy az illető részeg-e vagy sem. Ezt sose tudta eldönteni. Se most, se tizenöt évvel azelőtt.

Kellemesen enyhe, csillagfényes, szép volt az éjszaka. Minden kocsmában egy pohár sör. Sárosdi könnyűnek és fiatalnak érezte magát. Élvezte, hogy kicsit visszajöttek a régi pillanatok, hogy visszautazott egy vagy másfél évtizedet az időben. Aztán amikor visszament a szülei lakására és lefekvéshez készülődött, az jutott az eszébe, hogy nem is a régi fílingek visszatértét élvezte igazán. Hanem annak örült, hogy ő ezt az egészet már kívülről szemlélheti. Hogy már nem részese itt semminek.

Hogy immáron nem ide, hanem máshova tartozik.

„Holnap reggel korán hazamegyek” – gondolta, és magára húzta a takarót.